

Beredskabsplan ved ulykker, dødsfald og/eller andre krisesituationer

Indledning:

Denne beredskabsplan er tænkt som en vejledning for skolens personale.

Man skyder gerne problemerne vedrørende sorg, død og krise fra sig i håb om, at noget sådant ikke vil indtræffe. Beredskabsplanen skal være med til at sikre, de bedst mulige vilkår for at tage vare på og drage omsorg for de personer, der er involveret. Planen skal også sikre gode vilkår for at handle i en situation, hvor man meget nemt bliver usikker og handlingslammet.

Planen er udarbejdet, så den er fleksibel, da to situationer ikke er ens.

Husk på, at det er legalt, at føle at man ikke kan håndtere en krisesituation. I det tilfælde er det vigtigt, at man sikrer sig at en anden tager over.

Planen er tilgængelig på skolens hjemmeside og kan eventuelt gennemgås på forældremøder.

Trine Wad Andersen
Skoleleder

Indhold:

Dødsfald (elev):

1. Lige efter dødsfaldet
2. Om begravelsen
3. Opfølgning

Dødsfald (personale):

1. Lige efter dødsfaldet
2. Om begravelsen
3. Opfølgning

En elev der mister én af sine nærmeste:

1. Tiden lige efter dødsfaldet
2. Opfølgning

Ulykker på skolen:

1. Forholdsregler på ulykkesstedet
2. Underretning
3. Opfølgning

Skilsmisse, kaossituation o.l. hos elev

Alvorlig sygdom eller ulykke hos elev

Alvorlig sygdom eller ulykke hos elevs nærmeste familie

Alvorlig sygdom eller ulykke hos personale

Kriseberedskab ved skoleskyderi, terror eller lign hændelser

Telefonnumre: Her kan du få hjælp

Bilag: Skrivelser, der sendes ud til klassen

Litteratur: Her kan du hente viden

Dødsfald (elev):

1. Lige efter dødsfaldet:

- Den lærer, der først hører om dødsfaldet, underretter skolens ledelse. Straks herefter underrettes klassens lærerteam (enten af ledelsen eller en kollega). Skolelederen giver underretning til det øvrige personale.
- Elevens klasse underrettes af klassens lærerteam, som begge "beholder" klassen resten af skoledagen.
 - Tal åbent og konkret om det, der er sket
 - Præsten kan evt. være til stede, hvis det ønskes
 - Lad eleverne tale om og evt. tegne eller skrive det, de tænker og føler.
 - Klasselæreren sikrer sig, at ingen elever er alene, når han/hun kommer hjem.
 - Sæt evt. lys og blomster på elevens plads indtil begravelsen, flyt derefter om i klassen.
- Skolens øvrige klasser underrettes af deres lærere. Vær opmærksom på søskende og andre nære venner i disse klasser.
- Først når samtlige klasser er underrettet, hejses flaget på halv stang.
- Skolelederen vurderer om der skal tilkaldes krisehjælp, til at være til stede på skolen. Primært til støtte for lærerne, som er de bedste til, at tage sig af børnene, fordi børnene kender dem godt.
- Klasselærerne kontakter forældrerepræsentanterne i den afdøde elevs klasse.
 - Forældrerepræsentanterne får til opgave at underrette de øvrige elevs forældre og opfordrer dem til at tale åbent om det indtrufne derhjemme.
 - Det kan være nyttigt med et forældremøde én af de første dage.
- Selv om det foregående er iværksat, bør den afdøde elevs klasse have en kort skriftlig meddelelse med hjem for en sikkerheds skyld.
 - Forslag til tekst: se bilag 1.
- Mindehøjtidelighed i elevens klasse. Ikke nødvendigvis dagen efter meddelelsen om dødsfaldet. Man er måske ikke nået langt nok i sin reaktion.
 - Præsten kan deltage i planlægning og gennemførelse.

- Klassen sætter sammen med klassens lærerteam en dødsannonce i avisen.
- Sker dødsfald i ferien gennemføres det, der er muligt af proceduren efter skolestart.

2. Om begravelsen:

- Præsten spørger de pårørende, om de ønsker at lade elevens klassekammerater deltage i begravelsen.
- Hvis de pårørende ønsker, at eleverne skal deltage i begravelsen, får klassen en kortfattet meddelelse med hjem om deltagelsen i begravelsen. Det bør i meddelelsen nævnes, at det er vigtigt, at eleverne har voksne at være sammen med ved begravelsen. Denne voksne kan i dette tilfælde *ikke* være læreren.
 - Det vil være godt, at så mange af eleverne som muligt kan være med til begravelsen, da det kan være af stor betydning for bearbejdningen af sorgen i den nærmeste tid. NB. Frivillighed, ikke pres.
 - Forslag til orienteringstekst: se bilag 2.
- Tal indgående i klassen om, hvad der skal ske ved begravelsen. Få præsten til at gøre det. Få numre på salmer og øv dem sammen (kan med fordel foregå i kirken). Det er vigtigt at snakke begravelsen igennem, uanset om børnene skal deltage eller ej. Klassen sender en båretasket.
- På begravelsesdagen holder klassens lærerteam klassen samlet. Men børn, som har brug og mulighed for at være sammen med deres forældre, skal have lov til det.
- På begravelsesdagen holdes en kort mindehøjtidelighed for alle elever på skolen. Præsten kan evt. være til stede. Flaget hejses på halv stang, og alle får fri kl. 12.25 af hensyn til deltagelse i begravelsen og af respekt for den afdøde. Det gør ikke noget, at "hjulene" går i stå.
- Skolens ledelse sender en båretasket/krans (fra skolens personale).
- Det kan være en god idé, at klassen/forældrene samt klassens lærere samles (kort) på skolen efter begravelsen. Syng en sang – drik en sodavand/øl/kaffe. Dette kan erstattes af en mindehøjtidelighed sammen med familien.

3. Opfølgning:

- Det er meget vigtigt, at klassens nære lærere får meget støtte og hjælp af kollegerne, præsten/psykologen – hvis det ønskes.
- Vær opmærksom på elevernes forskellige sorgreaktioner.
 - **Sorgens fire stadier:**
 1. Chokfasen: Varer fra et øjeblik til nogle døgn.
 2. Reaktionsfasen: Kan vare i flere uger.
 3. Bearbejdningsfasen: Kan vare over et år
 4. Nyorienteringsfasen: Vil bestå hele tiden. Personen vil leve med et ar i sjælen altid.
- Eksempler på børns og voksnes reaktioner efter tab:
 - Vrede
 - Ked af det
 - Angst
 - Chok
 - Fortrængning
 - Uvirkelighedsoplevelse
 - Appetitforstyrrelse
 - Søvnforstyrrelse
 - Fantasier
 - Skyldfølelse
 - Skamfølelse
 - Manglende koncentration
 - Kropslige symptomer
 - Regression – barnlig opførelse
 - Vækst og modning
 - Personlighedsændring
 - Isolation
 - Pessimistisk/indadvendt/depressiv
 - De stilles reaktioner
- Samtaler i klassen, hvor man sætter ord på tanker og følelser i forbindelse med det skete, vil fortsat have stor betydning.
 - På ældste klassetrin vil det også være givende med sådanne samtaler i mindre grupper.

- Det vil være godt at læse skønlitterære tekster om emnet (se litteraturlisten).
 - Se evt. video.
 - Lad eleverne tegne
-
- Det kan have stor betydning for klassen, at:
 - Den afdøde elevs stol og bord bliver stående tom i klasseværelset et stykke tid.
 - Der kan også være andre konkrete ting, der minder om vedkommende, der kan tages vare på.
 - Den afdøde elevs grav besøges af den samlede klasse ved bestemt lejligheder, f.eks. fødselsdag.
 - Have et klassebillede af afdøde elev.
 - Have tegninger hængende, som afdøde elev har lavet.
 - Psykologer og præster kan være/er vigtige ressourcepersoner i opfølgingsarbejdet.
 - Det afdøde barns forældre har måske lyst til at komme på besøg i klassen.

Dødsfald (personalet):

1. Lige efter dødsfaldet:

- Skolelederen underretter personalet.
- Klasserne informeres
 - Hvor det er en klasselærer, der er død, må klassen informeres af andre lærere, den kender godt. Disse bør derefter beholde klassen resten af skoledagen. Man bør endvidere sørge for, at ingen elever kommer hjem til et tomt hus.
 - Tal konkret om det, der er sket.
 - Lad eleverne tale om deres tanker og følelser.
- Først når samtidige klasser har fået besked, hejses flaget på halv stang.
- Skolelederen vurderer om krisehjælp evt. kontaktes, så hun kan være til stede på skolen. Primært for at støtte lærerne.
- Skolelederen eller en af klassens lærere kontakter forældrerepræsentanterne i den/de berørte klasser.
- Eleverne i den/de berørte klasser får en kortfattet skriftlig meddelelse med hjem.
 - Forslag til tekst: se bilag 3.
- Mindehøjtidelighed i den/de berørte klasser, helst dagen efter meddelelsen om dødsfaldet, eller evt. ved en fælles morgensamling for hele skolen, hvor præsten kan deltage.
- På et kort møde i pædagogisk råd drøftes de konkrete opgaver i forbindelse med dødsfaldet, bl.a. kontakterne til de pårørende.
- Sker dødsfald i ferien gennemføres det, der er muligt af proceduren efter skolestart.

2. Om begravelsen:

- Skolelederen informerer personalet om begravelsen.
 - Elevernes deltagelse diskuteres
 - Mindehøjtidelighed for personalet forberedes.
- Den/de berørte klasser får en kortfattet meddelelse med hjem klassens deltagelse i begravelsen. Her bør det nævnes, at det er vigtigt, at eleverne er sammen med voksne under begravelsen.
 - Forslag til informationstekst: se bilag 4.
- Tal indgående med den/de berørte klasser om alt det, som skal foregå ved begravelsen. Få præsten til at gøre det (kan med fordel foregå i kirken). Få evt. numre på salmer og øv dem sammen.
- På begravelsesdagen holdes klassen samlet. Elever, der har behov for at være sammen med deres forældre, bør så vidt muligt have mulighed for det.
- På begravelsesdagen holdes en kort mindehøjtidelighed med alle skolens elever, hvor præsten kan deltage og flaget hejses på halv. Skolen lukker kl. 12.25.

3. Opfølgning:

- Det er vigtigt med kollegial støtte og hjælp.
- Vær opmærksom på forskellige sorgreaktioner hos eleverne og lærerne:

- **Sorgens fire stadier:**

1) Chokfasen:	Varer fra et øjeblik til nogle døgn.
2) Reaktionsfasen:	Kan vare i flere uge.
3) Bearbejdningsfasen:	Kan vare i over et år.
4) Nyorienteringsfasen:	Vil bestå hele tiden. Personen vil leve med ar i sjælen altid.

- Eksempler på børns og voksnes reaktioner efter tab:
 - Vrede
 - Ked af det
 - Angst
 - Chok
 - Fortrængning
 - Uvirkelighedsoplevelse
 - Appetitforstyrrelse
 - Søvnforstyrrelse
 - Fantasier
 - Skyldfølelse
 - Skamfølelse
 - Manglende koncentration
 - Kropslige symptomer
 - Regression – barnlig opførelse
 - Vækst og modning
 - Personlighedsændring
 - Isolation
 - Pessimistisk/indadvendt/depressiv
 - De stilles reaktioner

- Samtaler i klassen, hvor man sætter ord på tanker og følelser i forbindelse med det skete, vil fortsat have stor betydning.
 - Klassesamtaler er vigtig.
 - Der findes en del skønlitteratur beregnet for forskellige alderstrin. Teksterne tager på en god måde reaktioner, tanker og følelser i forbindelse med sorg og død op (se litteraturliste).

- Psykologen og præsten kan være/er vigtige ressourcepersoner i opfølgingsarbejdet.

En elev mister én af sine nærmeste:

1. Tiden lige efter dødsfaldet:

- Når skolen får meddelelse om dødsfaldet, spørger man familien, om det er i orden at orientere elevens klasse.
- Aftaler med hjemmet, om det vil være en god idé at tage emnet nærmere op i klassen.
- Taler åbent om det i klassen, både mens eleven er og ikke er til stede.
- Fortæller, om muligt, hvad der er sket. Forbered kammeraterne på, at eleven kan være mere sårbar end ellers, og at de derfor bør vise ekstra omtanke.
- Sker dødsfald i ferien, gennemføres det, der er muligt, af proceduren efter ferien.

2. Opfølgning:

- Klasselærerne tager sig særligt af eleven. Evt. med hjælp fra psykologen.
- Vær opmærksom på elevens sorgreaktioner.

- Sorgens fire stadier:

1. Chokfasen:	Varer fra et øjeblik til nogle døgn.
2. Reaktionsfasen:	Kan vare i flere uger.
3. Bearbejdningsfasen:	Kan vare i over et år.
4. Nyorienteringsfasen:	Vil bestå hele tiden. Personen vil leve med ar i sjælen altid.

Eksempler på børns reaktioner efter tab:

- Vrede
 - Ked af det
 - Angst
 - Chok
 - Fortrængning
 - Uvirkelighedsoplevelse
 - Appetitforstyrrelse
 - Søvnforstyrrelse
 - Fantasier
 - Skyldfølelse
 - Skamfølelse
 - Manglende koncentration
 - Kropslige symptomer
 - Regression – barnlig opførelse
 - Vækst og modning
 - Personlighedsændring
 - Isolation
 - Pessimistisk/indadvendt/depressiv
 - De stilles reaktioner
- Psykologen og præsten kan være/er vigtige ressourcepersoner i opfølgingsarbejdet.

Ulykker i skolen:

1. Forholdsregler på ulykkesstedet:

- Den/de lærere, der først er til stede, sørger for, at skolelederen bliver underrettet og forsøger så godt som muligt at holde eleverne væk fra ulykkesstedet.
- Skolelederen/kontoret sikrer sig, at der er tilkaldt ambulance.
- Skolelederen overlader til lærerne at registrere og tage sig specielt af dem, der har været vidner til ulykken.
 - Hvis det er nødvendigt hentes klassens lærerteam eller andre lærere.
 - Behov for en skriftlig meddelelse til de berørte elevers hjem, vurderes i hvert enkelt tilfælde.
 - Der sørges for voksenkontakt til de elever, som ikke bør være alene efter skoletid.

2. Underretning:

- Skolelederen underretter elevens/elevernes hjem om ulykken. Ved ulykker med dødelig udgang underrettes familien af sygehus, politi eller præst.
- Skolelederen informerer personalet.
- Skolelederen vurderer om der skal tilkaldes krisehjælp, som kan indfinde sig på skolen, primært til støtte for lærerne. Lærerne er de bedste til at tage sig af børnene, fordi børnene kender dem godt.
- Skolelederen underretter skolevæsenets ledelse.
- Klasselærerne informerer deres klasser:
 - Tal åbent og konkret om det, der er sket.
 - Lad eleverne snakke om det, de tænker og føler.
 - Klasselærerne sørger for, at ingen elev kommer hjem til et tomt hus.

3. Opfølgning:

- Registrer nøje, eventuelt fravær, når eleverne efter ulykken kommer tilbage til skolen. Find ud af, hvem der har været vidne til ulykken.
- Eleverne skal have ærlige oplysninger om, hvad der er sket.
- Reaktionsmønstrene efter en ulykke er ikke ens. Vær opmærksom på at mange, som ikke umiddelbart ser ud til at reagere, kan få reaktionerne senere.
 - Elever, som har behov for det, skal tilbydes særlig efterbehandling.
- Ved skader, der fører til længere sygehusophold, holder klasselærerne kontakt med hjemmet og sygehuset.
- Hvis en elev får varige mén efter ulykken, følges dette specielt op af klasselæreren med hensyn til genforeningen med klassen og skolen.

Skilsmisse, kaos-situation o.l. hos elev:

Hjemmet orienterer klasselæreren eller evt. ledelsen. Klasselæreren orienterer ledelsen, som sørger for, at øvrige lærere og andet relevant personale informeres.

Hvis hjemmet ikke har kontaktet skolen, sørger klasselæreren for kontakt til hjemmet og finder ud af, hvad skolen kan gøre for at støtte barnet og hvordan kammeraterne i klassen orienteres. Klasselæreren har tavshedspligt.

I det videre forløb holder klasselæreren og øvrigt relevant personale tæt kontakt og informerer hinanden om barnets trivsel og eventuelle aftaler med hjemmet omkring barnet.

Hvis der opstår behov for ekstra hjælp (socialforvaltning, psykolog e.l.) sker dette efter aftale med forældrene og i samråd med ledelsen.

Alvorlig sygdom eller ulykke hos elev:

Hjemmet orienterer klasselæreren eller evt. ledelsen. Klasselæreren orienterer ledelsen, som sørger for, at øvrige lærere informeres.

Klasselæreren sørger for kontakt til hjemmet og finder ud af, hvad skolen kan gøre for at støtte barnet og eventuelle søskende. Det aftales med forældrene, hvordan kammeraterne i klassen og i evt. søskendes klasser orienteres. Klasselæreren har tavshedspligt. Hvis det er muligt, er det bedst at det foregår, mens eleven er til stede, evt. forældre, sygeplejerske eller læge.

Klasselæreren sørger for, at klassens forældre informeres, så de kan tale med børnene hjemme.

Alvorlig sygdom eller ulykke hos elevs nærmeste familie:

Hjemmet orienterer klasselæreren eller evt. ledelsen. Klasselæreren orienterer ledelsen, som sørger for, at øvrige lærere og SFO informeres.

Hvis hjemmet ikke selv har haft overskud til at kontakte klasselæreren, kontakter denne hjemmet.

Klasselæreren sørger for kontakt til hjemmet og finder ud af, hvad skolen kan gøre for at støtte barnet og hvordan kammeraterne i klassen orienteres. Klasselæreren har tavshedspligt. Hvis der er søskende på skolen, aftales det evt. med hjemmet, hvem der er kontaktperson.

I det videre forløb holder klasselæreren og øvrigt personale tæt kontakt og informerer hinanden om barnets trivsel og aftaler med hjemmet omkring barnet.

Alvorlig sygdom eller ulykke hos personale:

Den ansatte eller pårørende til den ansatte kontakter lederen. Der indgås aftaler om hvad, hvordan og hvornår det øvrige personale, evt. børn og evt. forældre skal orienteres. Ledelsen sørger for, at der bliver orienteret som aftalt.

Kriseberedskab ved skoleskyderi, terror eller lign hændelser

1. Spot hændelsen og reager straks ved at underrette alle omkring dig vha en mobiltelefon.
2. Gå ind i nærmeste lokale eller forbliv i det lokale, hvor du allerede er, sørg for at alle elever og personale holdes inde. Lås døren eller barrikadér indgange.
3. Alarmér politiet –ring 112. Kontakt skoleledelsen pr. telefon.
4. Placér jer, så I ikke er synlige fra gangarealerne eller udefra.
5. Forbliv i lokalet indtil politiet eller anden kendt person fra skolen kalder jer ud.

Her kan du få hjælp:

Som grundregel kontakt din institutionsleder som det første, men ved akutte situationer kan nedenstående numre bruges efter dit skøn.

Alarmkald	112
Lægevagten	70 11 31 31
Skadestuen	87 31 50 50

Institutionsleder:

Trine Wad Andersen	69 69 25 51
Privat	20 95 30 38

Skolens kontor:

Thomas Kjerstein	69 69 25 51
Privat	61 65 73 65

Mette Holm Michelsen	Privat	23 74 80 36
----------------------	--------	-------------

Sundhedsplejerske:

Marianne Jakobsen	27 97 79 84
-------------------	-------------

Skolepsykolog:

Julie Elkjær	51 29 07 44
--------------	-------------

Præst:

Dorit Wium Andersen	23 10 00 98
Kordegns kontoret i Rønde	86 37 05 08

Krisehjælp

Psyko- og kriseterapeut Hans Erik Laumann	26 11 39 31
---	-------------

Børns vilkår

Team børn og sorg	35 55 55 59
-------------------	-------------

Kan formidle og tilbyde gratis familiesorggrupper.

Bilag 1:

Feldballe Friskole, den.....

Til

Klassen har i dag modtaget den triste besked, at..... er død. Dette er naturligvis noget, som vi alle, og især klassens elever, berøres stærkt af. I de nærmeste dage vil vi derfor bruge megen tid på at tale om det, der er sket. En psykolog vil være til stede på skolen, og i morgen deltager præsten i en mindehøjtidelighed i klassen. Det vil være af stor betydning for børnene, at man også i hjemmet taler åbent om det indtrufne. Hvis der bliver brug for yderligere oplysninger eller hjælp, er I velkomne til at kontakte os

Klasselærer

Skoleleder

Bilag 2:

Feldballe Friskole, den.....

Til

Det er bestemt, at.....s begravelse finder sted.....dag den.....
kl. I forståelse med.....s familie vil klassen kunne deltage i begravelsen.
Deltagelsen er naturligvis frivillig, men det ville være godt, hvis så mange som mulig
deltager.

Skolelederen, klassens lærerteam og faglærerne vil også deltage, men det er vigtigt, at
børnene også har en anden voksen med sig.

Klasselærer

Skoleleder

Bilag 3:

Feldballe Friskole, den.....

Til

Klassen har i dag modtaget det tragiske budskab, at..... er afgået ved døden. Dette er naturligvis noget vi alle og i særdeleshed klassens elever, er stærkt berørt af. I de nærmeste dage kommer vi nok til at bruge megen tid på at tale om, hvad der er sket. Hvis der bliver brug for det, vil en psykolog også være til stede på skolen, og præsten vil i morgen medvirke ved en mindehøjtidelighed i klassen. Det er af stor betydning for børnene, at man i hjemmet taler åbent om det, der er sket. Kontakt os gerne for yderligere information eller hjælp.

Klasselærer

Skoleleder

Bilag 4:

Feldballe Friskole, den.....

Til

Det er nu bestemt, at.....vil blive begravet.....dag den.....kl.

Det er naturligvis frivilligt at deltage i begravelsen, men det vil være godt, hvis så mange som muligt af eleverne er til stede, da det vil have stor betydning for bearbejdelsen af sorgen i den nærmest følgende tid.

Skolens personale vil også deltage, men det er vigtigt, at børnene også har en anden voksen med sig i denne forbindelse.

Klasselærer

Skoleleder

Litteratur:

www.bornsvilkar.dk